

**“FILOLOGIK KOMPARATIVISTIKA VA
TARJIMASHUNOSLIK MASALALARI”**
mavzusidagi xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya
2025-yil, 12-13-noyabr

**“PROBLEMS OF COMPARATIVE
PHILOLOGY AND TRANSLATION
STUDIES”**
international scientific and practical conference
November 12-13, 2025

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA’LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

ALISHER NAVOIY NOMIDAGI
TOSHKENT DAVLAT O‘ZBEK TILI VA ADABIYOTI
UNIVERSITETI

TARJIMA NAZARIYASI VA AMALIYOTI KAFEDRASI

**“FILOLOGIK KOMPARATIVISTIKA VA
TARJIMASHUNOSLIK MASALALARI”**

mavzusidagi xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya to‘plami

2025-yil, 12-13-noyabr

THE MINISTRY OF HIGHER EDUCATION, SCIENCE AND
INNOVATIONS OF THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN

ALISHER NAVO‘I TASHKENT STATE UNIVERSITY
OF UZBEK LANGUAGE AND LITERATURE

THE DEPARTMENT OF “TRANSLATION THEORY AND PRACTICE”

Proceedings of the International Scientific and Practical Conference titled

**“PROBLEMS OF COMPARATIVE PHILOLOGY
AND TRANSLATION STUDIES”**

November 12-13, 2025

Tashkent – 2025

UO‘K 845.711.05

KBK 133.585.3 “Filologik komparativistika va tarjimashunoslik masalalari” mavzusidagi xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya to‘plami. – Toshkent, 2025. – 889 b.

ISBN 978-9910-8871-6-1

Mas’ul muharrir:
Shuhrat SIROJIDDINOV

akademik

Alisher Navoiy nomidagi Toshkent davlat o‘zbek tili va adabiyoti universiteti rektori

Tahrir hay’ati:

Nozliya Normurodova (O‘zbekiston), Zuhridin Isomiddinov (O‘zbekiston), Elizabetta Ragagnin (Italiya), Gabriela Shtoecli (Shveytsariya), Qosimboy Mamurov (O‘zbekiston), Sayed Mohamed Ahmad Korayem (Misr), Uzoq Jo‘raqulov (O‘zbekiston), Gulnoz Xalliyeva (O‘zbekiston), Yurgen Yakob Beker (Germaniya), Kemal Yavuz Ataman (Turkiya), Xurram Raximov (O‘zbekiston), Natalya Filimonova (Rossiya), Nedim Bakirci (Turkiya), Farhad Rahimi (Eron), Xayrulla Hamidov (O‘zbekiston), Elmira Adilbekova (Qozog‘iston), Sag‘inbek O‘rinboev (Qirg‘iziston), Zulxumor Xolmanova (O‘zbekiston), Mahmadiyor Asadov (O‘zbekiston), Ziyodaxon Teshaboyeva (O‘zbekiston), Dilnavoz Yusupova (O‘zbekiston), Islomjon Yakubov (O‘zbekiston), Nargiza Rashidova (O‘zbekiston), Sabohat Qahharova (O‘zbekiston), Hafiza Qo‘chqorova (O‘zbekiston,) Nigora Sulaymonova (O‘zbekiston), Dilafruz Muhammadiyeva (O‘zbekiston), Dostonbek Ahmadov (O‘zbekiston), Dilnoza Shonazarova (O‘zbekiston).

Mazkur xalqaro konferensiya materiali filologik komparativistika va tarjimashunoslikning dolzarb nazariy hamda amaliy masalalarini zamonaviy ilmiy yondashuvlar asosida yoritishga bag‘ishlanadi. To‘plamda turli milliy adabiyotlar, tillar va madaniyatlar o‘rtasidagi o‘zaro ta’sir, adabiyotlararo aloqalar, qiyosiy-tipologik va qiyosiy-genetik tadqiqotlar, badiiy va maxsus matnlarni tarjima qilish muammolari, tarjima strategiyalari va ekvivalentlik masalalari tahlil qilinadi. Shuningdek, konferensiya materiallarida tarjima nazariyasining zamonaviy konsepsiyalari, tarjimon kompetensiyasini shakllantirish, tarjimoni o‘qitish metodikasi, madaniyatlararo kommunikatsiya hamda globallashuv sharoitida tarjimaning ijtimoiy-madaniy ahamiyati kabi masalalar keng yoritiladi. Ilmiy maqolalar filologik komparativistika va tarjimashunoslik sohalarida faoliyat yuritayotgan olimlar, tadqiqotchilar, doktorantlar, magistrantlar hamda talabalar uchun mo‘ljallangan bo‘lib, fanlararo integratsiyani kuchaytirishga hamda nazariya va amaliyot uyg‘unligini ta’minlashga xizmat qiladi.

Mualliflar qarashi va asarlar nomlaridagi imlo tahririyat nuqtayi nazaridan farqlanishi mumkin.

To‘plam Alisher Navoiy nomidagi Toshkent davlat o‘zbek tili va adabiyoti universiteti Ilmiy-texnik kengashining 2025-yil 17-dekabrda 6-sonli yig‘ilish qaroriga asosan nashrga tavsiya etilgan.

UO‘K 845.711.05

KBK 133.585.3 Proceedings of the International Scientific-Practical Conference on the topic
“Problems of comparative philology and translation studies”. – Tashkent, 2025. – 889 p.

ISBN 978-9910-8871-6-1

Editor-in-Chief:

Shuhrat SIROJIDDINOV

Academician

Rector of Alisher Navo'i Tashkent State University of Uzbek Language and Literature

Editorial Board:

Nozliya Normurodova (Uzbekiston), Zuhridin Isomiddinov (Uzbekiston), Elizabetta Ragagnin (Italy), Gabriela Stöckli (Switzerland), Qosimboy Mamurov (Uzbekiston), Sayed Mohamed Ahmad Korayem (Egypt), Uzok Djoraqulov (Uzbekiston), Gulnoz Khallieva (Uzbekiston), Jürgen Yakob Beker (Germany), Kemal Yavuz Ataman (Turkiye), Khurram Rakhimov (Uzbekiston), Natalya Filimonova (Russia), Nedim Bakirci (Turkiye), Farhad Rahimi (Iran), Khayrulla Hamidov (Uzbekiston), Elmira Adilbekova (Kazakhstan), Sag‘inbek O‘rinboev (Kyrgyzstan), Zulxumor Xolmanova (Uzbekiston), Mahmadiyor Asadov (Uzbekiston), Ziyodakhon Teshaboyeva (Uzbekiston), Dilnavoz Yusupova (Uzbekiston), Islomjon Yakubov (Uzbekiston), Nargiza Rashidova (Uzbekiston), Sabohat Qahharova (Uzbekiston), Hafiza Qo‘chqorova (Uzbekiston,) Nigora Sulaymonova (Uzbekiston), Dilafruz Muhammadiyeva (Uzbekiston), Dostonbek Akhmadov (Uzbekiston), Dilnoza Shonazarova (Uzbekiston).

This international conference articles are dedicated to illuminating the current theoretical and practical issues in philological comparativistics and translation studies based on the modern scientific approaches. The collection analyzes of mutual influences between different national literatures, languages and cultures; interliterary connections; comparative-typological and comparative-genetic studies; the issues of translating literary and specialized texts; translation strategies and problems of equivalence. Furthermore, the conference materials extensively cover the topics such as: contemporary concepts in translation theory, the formation of a translator competence, methodologies for teaching translation, intercultural communication and socio-cultural significance of translation in the context of globalization. The given scientific articles are intended to scientists, researchers, doctoral students, master’s students and undergraduate students who actively working in the fields of philological comparativistics and translation studies and they serve to strengthen interdisciplinary integration as well as to ensure the harmony between theory and practice.

The views expressed in the articles do not necessarily reflect those of the editorial board.

The publication was recommended by the Scientific and Technical Council of Alisher Navo'i Tashkent State University of Uzbek Language and Literature on December 17, 2025.

BRITANIYA ADABIYOTI VA O‘ZBEK MIFOLOGIYASIDA DAYDI YOG‘DULARNING BADIY XUSUSIYATLARI

Bahodir Xoliqov,

PhD, dotsent. SamDCHTI

DOI: 10.52773/tsuull.conf.2025.12.11/TROE3879

Annotatsiya. Jahon xalqlari madaniyati, mifologiyasi va adabiyotida turli tabiat hodisalari, jumladan, yog‘du, olov, chaqmoq kabi hodisalarning badiiy talqinlari bilan bog‘liq syujetlar bor. Ularda muayyan xalqning teologik tushunchalari, totemistik qarashlari, mahalliy mental inonchlari o‘z aksini topgan. Ayniqsa kutilmagan alanga, tundagi yorug‘ sharpalar mahalliy elning ratsional ilmiy tashxisiga emas, balki g‘ayritabiiy magik, demonologik tushunchalariga sabab bo‘lgan va oqibatda turli asotir va hikoyalarni maydonga keltirgan. Quyida shunday tabiat hodisalaridan bo‘lgan tabiatdagi stixiyali yog‘du ta’sirida ingliz va o‘zbek xalqlari orasidagi mifologik yaratilari xususida so‘z yuritiladi.

Kalit so‘zlar: *ingliz va o‘zbek mifologiyasi, yog‘du, olovning obrazlashuvi, o‘tning talqinlari, jin.*

Abstract. The culture, mythology, and literature of the world’s peoples contain narratives associated with the artistic interpretation of various natural phenomena, including fire, lightning, and so on. These narratives reflect theological concepts, totemic beliefs, and local mental beliefs of a given people. In particular, unexpected bursts of flame, bright nighttime flashes of fire, and sparks evoked supernatural, magical, and demonological ideas among local residents, not rational scientific diagnoses, but rather supernatural ones, giving rise to various myths and tales. In this article, we will focus on mythological creatures that appeared in English and Uzbek mythology under the influence of natural phenomena such as elemental fires.

Keywords: *English and Uzbek mythology, torch, spark, fire imagery, flame interpretations, jin.*

Kirish. Insoniyatning qadimiy tasavvurlari va mifologik qarashlari tabiat hodisalarini ko‘pincha g‘ayritabiiy kuchlar bilan bog‘lab izohlagan. Bunday hodisalarning eng qiziqarlilaridan biri – tunda botqoqlar, o‘rmonlar yoki tepaliklarda paydo bo‘ladigan sirli yorug‘liklar, olov parchalari yoki yog‘dular. Ingliz folklorida bu “Daydi yog‘du” (Will-o‘-the-wisps) nomi bilan mashhur bo‘lib, u ko‘pincha qasoskor ruhlar, feyalar yoki yovuz maxluqlar sifatida talqin etiladi. Ushbu mavjudot yo‘lovchilarni aldab, ularni xavfli joylarga yetaklaydi deb ishonilgan. O‘zbek xalq og‘zaki ijodi va islomiy ta’limotlarda ham shunga o‘xshash tasavvurlar mavjud bo‘lib, ular jinlar, ajinalar yoki o‘tdan yaratilgan ruhlar bilan bog‘lanadi. Qur’oni Karim va hadislarda olov bilan bog‘liq maxluqlar haqidagi ma’lumotlar bu hodisalarga diniy izoh beradi. Mazkur maqola ingliz mifologiyasidagi Daydi yog‘duni o‘zbek folklori, islomiy qarashlar va jahon adabiyoti bilan solishtirib, ularning umumiy va farqli jihatlarini yoritadi. Bu orqali turli xalqlarning tabiat hodisalariga bo‘lgan badiiy munosabatini o‘rganish zarurati ta’kidlanadi.

Daydi yog‘du (ingl. Will-o‘-wisps) [1] ingliz mifologiyasida boggart ((*boggart*) – *ingliz folklorida gohida yovuzlikka ham moyil bo‘ladigan, odatda esa muloyim va do‘stona xulqli uy jini. Zamonaviy ingliz fentezi janridagi asarlarda agressiv maxluq*) mavjudotining qarindoshidir. Daydi yog‘duning bir qancha qiziqarli laqablari bor: Tutun bo‘lagi – Uill, Jil – kuygan dumcha, Jeki – olovcha kabi. Ko‘pchilikning fikricha, daydi yog‘du – tinchlik topa olmay, dunyo bo‘ylab darbadar kezuvchi qasoskor odamning bezovta ruhi. Ingliz rivoyatlarida keltirilishicha, qotilning qo‘lidan vafot etgan maqtul shunday olovli uchqunga aylanar va qasd olish uchun olam kezar ekan.

Odatda bir parcha yorug‘lik yoki alanga ko‘rinishidagi daydi yog‘du tunda charchagan yo‘lovchi oldida qo‘qqisdan paydo bo‘lib, hayratdagi sayyohni manzildan chalg‘itib o‘zi yashaydigan botqoqlikka yoki o‘rmon qa’riga boshlab ketarkan. Ularning dushmanlari odamlarga xayrihox bo‘lgan feyalaridir. Britaniya va Uels afsonalariga ko‘ra - kutilmaganda odamlar oldida bir uyum nurning paydo bo‘lishi yaqin orada sodir bo‘ladigan o‘limning darakchisi hisoblanadi. Bu jihati bilan daydi yog‘du irland mifologiyasidagi Banshi (ir. Bean Sídhe– so‘zma-so‘z «sidlardan bo‘lgan ayol») mavjudotini eslatadi. Banshi irland mifologiyasida – o‘limi muqarrar bo‘lgan odamning uyi oldida

tunda aza tutib yig‘lovchi va janozaga tayyorgarlik ko‘rish lozimligini bildiruvchi feya. Ingliz tilidagi Will-o‘the-Wisp i Jack-o-Lantern – amalda mazkur turdagi mavjudotning sinonimi sanaladi.

Islom dinida, o‘zbek folkori va adabiyotida olov yoki yog‘du bilan bog‘liq tasavvurlar keng tarqalgan. Ularga ko‘ra tunda yo‘lovchiga ovloqda, daraxtzorda, tepaliklarda turli yog‘dular, olov parchalari ko‘rinishi mumkin. Bunday tabiat hodisasiga garchi ratsional sabab topish qiyin bo‘lmasda (*bu tabiatdagi elektr sharlar, qabristonda yig‘ilib qolgan metan yonishi, yonar qo‘ng‘izlarning o‘chib yurishlari*), odamlar bu hodisani oddiy qilib, jin ajina, yoki inglizlar kabi Daydi yog‘du bilan bog‘lashadi. Insonlarning bu kabi xulosalarga kelishida diniy manbalar ham asos vazifasini o‘tagan. Qur‘oni Karim va hadislarda bunday holatlarga o‘xshash vaziyatlar haqida habar berilgan: Jumladan, Qur‘onning [2] Rohman surasida shunday keltiriladi: «*Va jinlarni o‘tning alangasidan yaratdi*» (15-oyat).

A‘rof surasida esa iblisning ham asli o‘tdan yaralganligi va shu sabab o‘zini insondan ustunroq bilganligi aytilgan: «*U Zot: «Senga amr etganimda, sajda qilishingdan nima to‘sdi?» dedi. U: «Men undan yaxshiman, meni o‘t-olovdan yaratgansan, uni esa loydan yaratding», dedi*» (12-oyat). Bunday ma‘lumotlardan shuni anglash mumkinki, insondan tashqari olov bilan bog‘liq har qanday inson ko‘rinishidagi mavjudot xosiyatsiz ins-jinslardan bo‘lishi mumkin ekan. E‘tibor berilsa ingliz mifologiyasidagi olov bilan bog‘liq maxluqlar ham faqat ko‘ngilsiz hodisalarga sababchi bo‘larkan.

Ingliz mifologiyasida Daydi yog‘duning o‘xshash yoki qarindosh versiyasi ham mavjud. Bunga Muqaddas Elm olovlari mansub.

Avliyo Elm yog‘dulari – nisbatan ijobiy va umuman antropomorflik xususiyatiga ega bo‘lmagan kemalardagi dengizchilarga ko‘rinuvchi mavjudot. Avliyo Elm yog‘dulari odatda kema machtasining eng yuqorisida paydo bo‘lib, dengizchilarga omad kelishidan darak berishgan. Ular feya yoki unga o‘xshash magik maxluq deb emas, balki katolik cherkovining o‘n to‘rt muqaddas avliyo tarkibidan o‘rin olgan Avliyo Erazmning (303 y.vafot etgan) bayroqchalari deb tushunilgan.

Shuningdek, daydi yog‘dudan ancha jahldor bo‘lgan *Utburd* deb nomlanuvchi personaj ham mavjud bo‘lib, u qorga tashlab ketilgan chaqaloqning bezovta ruhi sanalgan. Bu ruh muzli boyo‘g‘li ko‘rinishida bo‘lib, odamlarni, ayniqsa, mas‘uliyatsiz onalarni jazolovchi vazifasini o‘tagan.

Birinchi Jahon urushi veterani britaniyalik yozuvchi, shoir, tarjimon va filologi *Ruel Djon Tolkien*(ingl. *John Ronald Reuel «J. R. R.» Tolkien* 1892 – 1973) “Uzuklar hukmdori” (ingl. *The Lord of the Rings*) asarida daydi yog‘duni eslatuvchi tamsil bor. Unda keltirilishicha, O‘liklar botqog‘ining marhumlari odamlarni rom qiluvchi shamlarni yoqib, o‘tkinchilarni o‘zlarining yoniga, botqoqqa olib ketishadi. Ular nafaqat o‘zlarini olovchalar, balki suv ostidagi shaffof sharpalar ko‘rinishida ham namoyon qilishadi.

Britaniyalik yozuvchi, ssenarist va kinoprodyuser *Djoan Rouling* (ingl. *Joanne Rowling*; 1965) va Robert Gelbreyt (ingl. *Robert Galbraith*) “Garri Potter va Azbakan tutquni” (ingl. *Harry Potter and the Prisoner of Azkaban*) romanida *botqoq yog‘dulari* (Jack-o-Lantern) degan personajlar uchraydi. Daydi yog‘duga taqlidan yaratilgan bu obraz bir oyoqli, yarim shaffof, yashil yoki kumush rang tutunni yodga soluvchi ko‘rinishga egadir. Ularning asosiy faoliyati sehrarlar yoki oddiy odamlarni yetaklab yuruvchi yog‘dulari yordamida botqoqlarga boshlab borishgan, yoqmagan odamni birgina oyog‘i bilan juda qattiq tepishgan.

Doktor kim (ingl. *The Doctor*), O‘rgimchak odam (ingl. *Spider-Man*), Iks odamlar (ingl. *X-Men*) kabi o‘nlab romanlar, audiodramma va alohida hikoyalar muallifi bo‘lgan britaniyalik yozuvchi *Stiv Layons*ning «O‘lim dunyosi» (“*Death World*”) planetar fantastik asaridagi olamda vaqti-vaqti bilan ko‘k rangli yorug‘lik daydib yuradi. Ko‘rinishidan beozor tovlanuvchi mazkur sharpaning xafvli tomonlari bor: dastlab qurbonni jungli ichkarisiga boshlab borgan bu yorug‘ sharpa, so‘ngra tuzoqqa tushirib halok qilgan.

“Samarqand tumori”, “Golem ko‘zi”, “Ptolemey darvozasi” asarlarini o‘z ichiga olgan Bartimeus trilogiyasini (ingl. *The Bartimaeus Trilogy*) yozgan britaniyalik yozuvchi **Jonatan Straud**ning (ingl. Jonathan Anthony Stroud) mazkur asari qahramoni Bartimeus hikoya qilishicha, qadimda botqoq yog‘dulari – inson ruhlaridan sehrgarlar ustamonlik bilan foydalanishib, yo‘lovchilarni tubsiz balchiq domiga yuborishgan va nobud qilishganekan. Fentezi, dahshat va ilmiy fantastika janrlarida ijod qilgan amerikalik ijodkor Frits Royter Leyber – kichikning (ingl. Fritz Reuter Leiber Jr; 1910–1992) “Fafxrd i ko‘lrang sichqon tutuvchi” (“Fafhrd and the Gray Mouser”) asaridagi bir hikoyada qahramonlar ikki dengiz yog‘dusi ortidan yo‘lga tushishadi, chunki rivoyatlarga ko‘ra ular odamlarni tabiiy oltin zaxirasiga olib borishlari kerak edi. Yo‘loqchilarni yo‘l azoblariga duchor qilgan yog‘dular keyinchalik ikki go‘zal qizning shakliga kirishadi, ma‘lum bo‘lishicha, ularning biri Quyoshning, ikkinchisi esa Oyning xizmatkorlari ekan.

Xulosa. Ingliz va o‘zbek xalq og‘zaki ijodi, mifologiyasi hamda adabiyotidagi “daydi yog‘du” (Will-o‘-the-wisp) obrazining tahlili shuni ko‘rsatadiki, turli madaniyatlarga mansub xalqlarning dunyoqarashi, diniy e‘tiqodi va badiiy tafakkuri o‘zaro tarixiy, iqlimiy va ruhiy omillar orqali yaqinlashadi. Har ikkala madaniyatda ham tunda paydo bo‘ladigan sirli yog‘du, olov yoki alanga inson tafakkurida g‘ayritabiiy kuchlar – jin, ruh, feya yoki jazolovchi mavjudotlar bilan bog‘langan. Bu, bir tomondan, insoniyatning noma‘lum hodisalar oldidagi qo‘rquvi va ehtiromini ifodalasa, ikkinchi tomondan, tabiat va ilohiyot o‘rtasidagi murakkab munosabatlarning badiiy in‘ikosidir.

Ingliz mifologiyasidagi Will-o‘-the-wisp, Jack-o‘-Lantern, Utburd yoki Avliyo Elm yog‘dulari kabi obrazlar xalqning o‘lim, najot, yo‘ldan adashish va jazoga oid arxaik tasavvurlarini mujassam etgan bo‘lsa, o‘zbek mifologiyasidagi jin, ajina va olov ruhi singari obrazlar islomiy ta‘limot bilan qorishib, diniy-sinkretik mazmun kasb etgan. Shu bois, ikki xalqning badiiy tafakkuri olov va yog‘du fenomenini bir-biriga yaqin, ammo semantik va pragmatik jihatdan o‘ziga xos tarzda talqin etadi. Olovli yorug‘likning badiiy talqini – insonni ezgulikka yoki halokatga yetaklovchi kuch sifatida talqin qilinishi – qadimiy mifologik tafakkurning universal xususiyatlaridan biridir. Ayniqsa, “daydi yog‘du” fenomenining ingliz adabiyotida (J. R. R. Tolkien, J. K. Rowling, Jonathan Stroud kabi mualliflar ijodida) hamon badiiy timsol sifatida yashab kelayotgani, xalq e‘tiqodlari zamonaviy fantaziya janrlarida ham yangi shaklda talqin qilinayotganidan dalolat beradi.

O‘zbek mifologiyasi va islomiy tafakkurda olov unsurining ruhiy-axloqiy talqini, uni jin yoki g‘ayritabiiy mavjudotlar bilan bog‘lash an‘analari esa xalq tafakkuridagi diniy va axloqiy paradigmalarning mustahkamligini ko‘rsatadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati:

1. Allies, Jabez (1846). «Hob». On the Ignis Fatuus: Or, Will-o‘-the-wisp, and the Fairies. London: Simpkin, Marshall, and Company. p. 3. ISBN 978-0-608-32391-6.
2. Briggs, Katharine (1976). A Dictionary of Fairies: Hobgoblins, Brownies, Bogies, and Other Supernatural Creatures. London: Penguin Books. ISBN 978-0140047530.
3. Kittredge (1900), p. 440: Jack-with-a-lantern, Jack-a-Lantern and n3, Jack-o‘-Lantern, citing Allies (1846)
4. Phipson, T. L. (October 1868). «Will-o‘-the-wisp». *Belgravia*. Vol. 6. London: Robson and Son. p.392. Retrieved 2020-07-24.
5. Rowling, J.K. (1999). *Harry Potter and the Prisoner of Azkaban*. London: Bloomsbury Publishing. ISBN 978-0747542155. (Bog lights and hinkypunks).
6. Tolkien, J.R.R. (1954). *The Fellowship of the Ring (The Lord of the Rings, Part 1)*. London: Allen & Unwin. ISBN 978-0048230454. (Will-o‘-the-wisps in the Dead Marshes).
7. Курьони Карим. Таржима ва тафсир муаллифи: Абдулазиз Мансур. “Тошкент ислом университети” нашриёт-матбаа бирлашмаси, 2004 й. 626 б.

MUNDARIJA		
I SHO‘BA. TARJIMASHUNOSLIKNING DOLZARB MASALALARI		
1.	Zuhriddin ISOMIDDINOV. Bizdagi tarjima muammolari	5
2.	Uzoq JO‘RAQULOV. O‘zbek tarjimachiligi istiqbollari	9
3.	Xurram RAHIMOV. Alisher Navoiyning “Munojot” asari tarixi, tabdili va tarjimalari xususida	14
4.	Олимджон КАСИМОВ, Мартаба СУЛТОНЗОДА. Некоторые лингвистические особенности перевода лексем «Шахнаме» на русский язык	17
5.	Ne‘matilla OTAJONOV. Eiji Mano – boburshunos olim	22
6.	Rukhsana IFTIKHAR. Beautification of Mughal women	26
7.	Наталья ФИЛИМОНОВА. Возможности перевода при работе иностранных учащихся с художественным текстом: начальный этап изучения русского языка	30
8.	Kosimboy MAMUROV, Nargiza TILAKOVA Functional syntax and mystical semantics: correlating syntaxemes with sufi concepts in Alisher Navai’s Uzbek and English ghazals	34
9.	Xayrulla HAMIDOV. Muslimbek Yo‘ldoshevning tarjimonlik mahorati	38
10.	Ирода СИДДИКОВА. К вопросу взаимосвязи психолингвистики и художественного перевода	43
11.	Xayrulla HAMIDOV, Zulfizarxon QORAXO‘JAYEVA. Nafisiyning “Jannatning yarim yo‘lida” asaridagi personaj portretining tarjimada berilishi	46
12.	Абдумажид МАДРАИМОВ, Аскарый МАДРАИМОВ. Вопросы перевода научного наследия Захириддина Мухаммада Бабур и традиция перевода в библиотеке Акбара в XVI веке	51
13.	Supriya BANERJEE, Iroda UMAROVA Reimagining classics: Tagore, translation and the global reader	54
14.	Ziyodaxon TESHABOYEVA. “Boburnoma”da milliy-madaniy xususiyatli til birliklar va ularning inglizcha tarjimalari	58
15.	Zulhumor MIRZAEVA. Politics under the mask of poetics: Chulpon’s translations in the 1920s-1930s	62
16.	Abdumajid MAMADALIYEV. Badiiy matn tarjimasida milliy koloritni ifodalash muammosi	72
17.	Muhammadjon ABDUVALIYEV. Sinxron tarjimashunoslikning zamonaviy masalalari	74
18.	Мұратбек БАҒИЛА, Кәмшат АЙМАҒАМБЕТОВА. Қазақ тілін оқыту әдістемесінің жаңа парадигмалары	80
19.	Shermurod SUBHON. Ijodiy kengashlarda	84

20.	Shermurod SUBHON. Kitobxon oldida mas’uliyat	97
21.	Murtazo SAYDUMAROV, Mahmudaxon SAYDUMAROVA. O‘zbek adabiyotining ilk romani tarjimalarida lingvomadaniy xususiyatlar va semantik o‘zgarishlar	100
22.	Mahmadiyor ASADOV. Tarjima – qiyosiy adabiyotshunoslikning tadqiqot obyekti	107
23.	Toshtemir ALIMOV. Gender as a linguistic and cultural parameter in literary translation	113
24.	Tozagul MATYOQUBOVA. Ilk hasbi hol qasida va uning o‘zbek tarjimoni	116
25.	Dilafruz MUHAMMADIYEVA. “Boburnoma”ning turkcha tarjimasi bilan bog‘liq muammolar	120
26.	Umida TURAeva. Some challenges of translating forensic terminology between English and Uzbek	125
27.	Елена ПАНОВА. Мифопоэтическая традиция и проблемы перевода и функционирования онимов в волшебной повести «Алиса в стране чудес» Л. Кэрролла	128
28.	Gulnoz MAMARASULOVA. Siyosiy matn tarjimasining lingvokulturologik jihatlari	137
29.	Эльнора БАГАВОВА. Эволюция переводческих теорий: от традиционных подходов к современным тенденциям	140
30.	Dilfuza KHUDAIBERDIEVA. Translation studies: traditional and modern approaches	144
31.	Gulnoz MAMARASULOVA, Ruxshona CHO‘LIYEVA. Diplomatik matnlarning tarjimada ifodalanishi	148
32.	Dilshod AMIRQULOV. Tarjimashunoslikda til tipologiyasi asosida komparativ yondashuv	151
33.	Tozagul NASRULLAEVA. Literary translation as interpretation: on the basis of Dreiser’s literary works	154
34.	Мохира ЭШКУВАТОВА, Достонбек АХМАДОВ. Роль лингвострановедческого компонента в обучении переводу	156
35.	Islom TURDIYEV. Ingliz va o‘zbek tillaridagi ayrim ish yuritish terminlarining tarjima talqinidagi muammolari	160
36.	Фотима УМИРЗАКОВА. Проблемы традиционных и современных подходов в немецком переводе	163
37.	Shohsanam BEKMURATOVA. Maqollar tarjimasida tarjimonlarining lingvomadaniy yondashuvlari	166
II SHO‘BA. QIYOSIY TILSHUNOSLIK MASALALARI		
38.	Sayed Mohamed Ahmad KORAYEM. Principles for developing comparative linguistic studies	171
39.	Nedim BAKIRCI. Milli kimlik inʼsasında halk biliminin işlevi	183
40.	Farhad RAHIMI. Beş, bel, bilek, elik/ el ve ilik kelimelerinin etimolojik ve anlamsal bağlantıları	190

41.	Farhad RAHIMI. Nezrali'nin Çağatay türkçesi sözlüğünün yanlıslari üzerine iii	196
42.	Сырга ОРУНБАЕВА, Долон МАЛДЫБАЕВ, Сагынбек ОРУНБАЕВ, Минаим МЫРЗАКМАТОВА, Жумакадыр КАРАМОЛДОЕВ. Горы и их лингвистические особенности: типология высот и культурных различий	215
43.	Saodat MUHAMMEDOVA, Kosimboy MAMUROV. Reforming the Uzbek latin alphabet: balancing phonology and global usability	221
44.	Jamoliddin YOQUBOV. O‘zbek va fransuz tillarida “ona” leksemasi ifodalanishining lingvomadaniy xususiyatlari	223
45.	Valijon VOSITOV. Inkor kategoriyasi lingvistik voqelik sifatida	228
46.	Khushnuda SAMIGOVA. Identifying the semantic component of affectionate form	230
47.	Nargiza DOSBAYEVA. Specific features of intercultural interaction in the course of teaching foreign languages	234
48.	Наргиза РАШИДОВА. Арабские заимствования в узбекском языке	237
49.	Ulugbek KARIMOV. Evolution of the cyborg in 21st-century science fiction	240
50.	Kamola ABDULLOEVA. Diskursiv shaxsning grafik vositalar orqali aks etishi	243
51.	Malohat BADALBAYEVA. The special lexicon of emergency situations in global linguistics	246
52.	Nargiza MIRZALIYEVA. Abdulla Qahhor va Ernest Xeminguey hikoyalari qahramonlarining o‘ziga xos xususiyatlari: badiiy tahlil va qiyosiy yondashuv	250
53.	Azizjon SHARIPOV. Yozma manbalarda Hirotning tarixiy toponimikasiga doir ma’lumotlar: Shohrux Mirzo davri	253
54.	Марина ИСКАКОВА. Тюркоязычный мир от древности	263
55.	Nargiza YUSUPOVA. The impact of artificial intelligence on comparative philology and translation studies	268
56.	Feruzaxon KARIMOVA. Aksiolingvistikada ma’naviy qadriyatlar talqini	272
57.	Zebiniso BEKMURADOVA. O‘zbek va fransuz maqollaridagi xiazmlarning stilistik, semantik va lingvokulturologik tahlili	276
58.	Sabohat QAHHAROVA. Yassaviy hikmatlarining lingvokulturologik tahlili	279
59.	Dildora KENJAYEVA. “Boburnoma”da antroponimlarning etimologik o‘ziga xosligi	283
60.	Gulchexra IBRAGIMOVA. Ingliz tilida abbreviatura va akronimlarning lingvistik tahlili	287
61.	Asror YUSUPOV. Lug‘at maqolasi strukturasi nazariyasining rivojlanishi	289

III SHO‘BA. QIYOSIY ADABIYOTSHUNOSLIK MASALALARI		
62.	Islamjan YAKUBOV. Rudakiy adabiy-estetik qarashlari va lirik qahramon kechinmalari	293
63.	Islamjan YAKUBOV. Tragik konflikt, tragik holat va tragik qahramon	299
64.	Dilnavoz YUSUPOVA, Kemal Yavuz ATAMAN. Uch tazkira qiyosi	308
65.	Gulnoz XALLIEVA, Sitora SHAHOBOVA. “Middlemarch” va “Anna Karenina” asarlarida ayol obrazining o‘rni	316
66.	Bahodir XOLIQOV. Britaniya adabiyoti va o‘zbek mifologiyasida daydi yog‘dularning badiiy xususiyatlari	320
67.	Gulnoz XALLIYEVA, Farangizbonu ADAMOVA. “Jek Raymond” romanida Jek obrazi tahlili	323
68.	Nuriddin ALTINBOYEV. Qiyosiy tahlilda tipologiya va ta’sir fenomeni	326
69.	Gulnoz XALLIYEVA, Iroda ABDULLAYEVA. The nature of satirical characters in the works of Jonathan Swift	330
70.	Mohinur SOTVOLDIYEVA, Gulnoz KHALLIEVA. The poetics and typology of father figures in world literature: a comparative study	333
71.	Xafiza KUCHKAROVA. Badiiy adabiyotda peyzajning o‘rni	336
72.	Dilafro‘z QAHNAROVA. Zamonaviy o‘zbek qissachiligi: xalq an’analari va yangi badiiy shakllar	340
73.	Elmira HAZRATQULOVA. Temuriylar davri adabiy muhitida ustoz-shogird munosabatlari	344
74.	Тоҳир ТУРДИБОЕВ, Нигора ЖЎРАЕВА. Беҳбудий таълимотида ижтимоий-маърифий масалалар	347
75.	Ma’suma OVIDJONOVA. Ingliz va o‘zbek adabiyotida ilmiy fantastikaning narratologik asoslari	351
76.	Эльмира АДильБЕКОВА, Сўлтан САНИЯТ. Türk masallarında hayvan motifleri: geyik motifinin kültürel yansimalari	357
77.	Эльмира АДильБЕКОВА, Сая БЕРІКҚЫЗЫ. Türk-islam kimliginin sembolü olarak Носа Ahmet Yesevi türbesi	368
78.	Эльмира АДильБЕКОВА, Гүлнўр ЕСЕНГЕЛДІ. Karaşaş Ana türbesi ve halk inançlarında kadın Evliya imgesi	375
79.	Дильфуза МАМЕТОВА, Малика ПРИСТАЕВА. Keloğlan ile padişahin kizi masalinin Anadolu, Uygur, Gagavuz varyantlarında kahraman ideali	383
80.	Карлыгаш БОРБАСОВА, Какимжан БИШМАНОВ, Мира БАЛТЫМОВА. Сравнительный анализ текстов Корана, Библии и Торы по проблеме межрелигиозного диалога и укрепления общенационального единства	394
81.	Улжан ТУНГАТОВА, Алуа АЛШЕР. Сравнительный анализ идей толерантности в Коране и Библии	400
82.	Ляззат АЛИЕВА, Möldir NIŞANHAN. Masalların mitolojik mirasi: şamanizm ve islam’ın izleri	404